

jeg ganste skal tiltræde, hvad derom er sagt fra flere Sider, og idet jeg skal tilføje, at jeg paa Forlangende vil kunne paavise en heel Deel forskjelligte Punkter i dette Lovforslag, som det ligefrem viser sig at være uhenfigtsmæssigt at optage i en Lov, der skal have nogen længere Varighed; men jeg antager, at efter den Stemning, der har gjort sig gjældende, kan jeg forbigaae disse Enkeltheder. Derimod vil jeg gjøre nogle almindelige Bemærkninger i denne Retning. Der er en Tilbøielighed hos Rigsdagen til at gaae udenfor sit egentlige Omraade. Dens egentlige Omraade er dens Deeltagelse i den lovgivende Magt og den bevilgende Myndighed, men der har viist sig Tilbøielighed til at gribe over i den dømmende Magts Omraade og at stille enkelte Statsborgere, nemlig Embedsmændene, paa en anden Maade i retslige Forhold end Andre. Nu viser der sig igjennem denne Lov en Tilbøielighed til at gribe over i Administrationens Omraade, efterfom det nu er historisk godgjort, at en heel Deel af de Ting, som her ere optagne til Ordning ved Lov, tidligere have været ordnede administrativt. Jeg troer, at det er meget uheldigt, om man vil gjøre dette. Jeg miskjender ingenkunde den Indflydelse, som Repræsentationen skal have paa Administrationen; denne Indflydelse bør være stor, men bør stee paa anden Maade end ved detaillerede Lovbestemmelser. Den bør stee ved den aarlige Control, som udøves ved Repræsentationens Nærværelse; den bør stee gjennem den bevilgende Myndighed, og den kommer af sig selv frem, naar Folket arbejder sig op til og gjør sig istand til at bære, hvad man kalder en parlamentarisk Regjering; ad denne Wei kommer den naturlige Indflydelse paa Administrationen. De Grundsætninger, som til enhver Tid ere de rette, ville da finde deres Bærere hos saadanne Personligheder i Repræsentationen, at disse kunne overtage Regjeringen og gjenneføre dem. Saalænge Repræsentationen ikke trøster sig til ad denne Wei at gribe ind i Administrationen, skal man vogte sig for at gjøre det, ved at forme Lovforslag, der gaae saaledes i det Enkelte, som Tilfældet er med det foreliggende, og gibe Detailbestemmelser, som umuligt kunne være af lang Varighed.

Jeg skal saameget mere gjøre disse Bemærkninger gjældende; som de give mig Anledning til i al Korthed at forklare den ærede Folkethingsmand for Skanderborg Amts Iben Valgkreds (N. Jensen) og ogsaa den ærede Folkethingsmand for Svendborg Amts Idie Valgkreds (S. A. Hansen), hvorfor jeg tidligere ikke er optraadt mere activt med Hensyn til et andet Spørgsmaal, nemlig: Spørgsmaalet om Kirkens Ordning og Tiendevesenet. Grunden dertil er den, at, fordi jeg har kunnet opnaae Valg i en enkelt Valgkreds, betragter jeg mig derfor ikke som stiftet til at lovgive paa ethvert muligt Omraade; derfor holder jeg mig tilbage, hvor jeg ikke troer at kunne udrette Noget. Dette angaaende Lovforslagets forreste Side; jeg skal nu gaae over til Realiteten.

Til de reelle Spørgsmaal hører et Punkt, som jeg skal tillade mig korteligt at berøre; det er et underordnet, men dog ikke noget uvigtigt Punkt, nemlig Bestemmelsen i § 1 om, at Examen skal afholdes aarligt i Juli Maaned. Derved er fastslaaet Varigheden af denne Examen, at den nemlig skal medtage een Maaned. Jeg skal i den Henseende kun tillade mig at gjøre opmærksom paa, at dette aldeles ikke lader sig gjøre, naar man vil bedømme Sagen efter de Erfaringer, som tidligere ere gjorte, og jeg skal dertil knytte den Bemærkning, at den ærede Rigsdagsmand, som har indbragt Lovforslaget, tager aldeles feil, naar han troer, at Opholdet heri Kjøbenhavn for Aspiranternes Vedkommende kan indskrænke sig til et Par Dage. Den mundtlige Examen maa, nemlig nødvendigviis staae paa i flere Dage, paa Grund af det store Antal Examinander, som hvert Aar indstiller sig. Jeg skal saaledes meddele, at der i det sidste Aar har meldt sig alene til Skolelærerexamen 307, af hvilke 180 bleve tilbage til den mundtlige Examen. Nu kan man dog ikke forlange, at Examenscommissionen skal beskjenbtgjøre i Aviserne eller tilskrive hver Enkelt, paa hvilken Dag han kommer op, og man kan, paa Grund af de Kræfter, som staae til Commissionens Raadighed, ikke engang forlange, at den skal indrette Examen saaledes, at enhver Enkelts Examenstid kun medtager et Par eller nogle faa Dage. Det kan gjerne være,